

LITERATURA INFANTIL I JUVENIL

La mort de la mare explicada als primers lectors

ANDREU SOTORRA

Eduard José, *La Júlia té un estel*. Il·lustracions de Noemí Villamuza. Col·lecció *Peripècies*. Editorial La Galera. Barcelona, 2000. A partir de 7 anys.

La mort sempre ha estat una temàtica difícil de transformar en literatura quan l'autor és conscient que el seu text ha d'arribar a primers lectors. Per això té un mèrit doble quan la intenció s'adiu amb el bon resultat. I per això, també, segurament, el jurat del premi més petit que existeix en català –vull dir més petit per la seva destinació i extensió–, el premi Comte Kurt de la Galera, l'ha distingit amb el guardó de l'últim any.

La Júlia té un estel viu amb una delicadesa especial la mort de la mare, de la mà d'una petita protagonista de cinc anys, i ho fa amb el recurs de la mentida que no fa mal, de la innocència que ajuda a madurar i de la fantasia com a sortida a allò que no s'entén.

Hi ha tres elements importants que lliguen el breu (el Kurt, que diu el premi) argument de *La Júlia té un estel*: el secret que no ha de ser desvelat fins a una certa edat pactada amb la mare abans

L'autor sorprèn amb aquesta peça de gurmet i aporta un conte universal

d'emprendre el llarg viatge; l'existència de l'element (l'estel) que fa realitat el somni, i el desig de fer-se gran per poder compartir el secret amb el pare.

I aquests tres elements –una novel·la de 1.000 pàgines segons en quines mans, com veieu– troben el seu crellat per madurar en no gaire més de mitja dotzena de folis. L'autor, conegut més aviat per les seves sèries policiaques, sorprèn amb aquesta peça de gurmet i aporta un conte de caràcter universal que, com l'estel de la Júlia, es mereixeria un salt a l'espai literari.

El conte que podran llegir els primers lectors (adults *primers lectors* inclosos) només em suggereix un dubte: ¿Entendran els més petits el que s'amaga darrere de l'estel de la Júlia? ¿Sense l'explicació posterior d'un adult, el conte compleix la seva finalitat d'introduir el tema de la mort en la literatura per als més petits? Les respostes, lògicament, poden ser moltes, potser tantes com nivells de lectura i lectors hi hagi, i tantes com les circumstàncies de la pròpia experiència dels receptors.

Els recursos perquè d'una manera o altra es compleixin els objectius hi són. Només cal

Les làmines juguen amb tons pastosos, bonhomiosos, i tenen un to creixent d'expressivitat

aprofitar-los, segons quina sigui cada situació. I dic això perquè l'autor inicia el conte fent una presentació del personatge sense que, de moment, es vegi per on aniran els trets: "Diu la Júlia que quan la Lluna sigui gran empararà conills per la muntanya". De seguida, però, l'autor recorre a la tradició infantil de compartir el cel amb la mort i l'estel li serveix de recurs científic en una literatura agnòstica que s'apropia de la tradició oral: quan algú es mor –diu la tradició– se'n va al cel.

Al marge de l'aspecte literari, les il·lustracions de *La Júlia té un estel* es mereixen una referència a banda. Exceptuant la coberta, que vol fer-se simpàtica amb els lectors, però que és la que més s'aparta del contingut profund del conte, la resta de les làmines juguen amb tons pastosos i reposats, bonhomiosos i que tenen un to creixent d'expressivitat d'acord amb el mateix to creixent de profunditat que conserva el text. Són especialment remarcables les làmines de les pàgines 15, 21 i 23, en les quals els primers plans obliguen la il·lustradora a filar prim perquè la deformació dels rostres no perdi el grau de plasticitat creïble.

Gemma Sales, *Quants tràfecs per un coixí!* Il·lustracions de l'autora. Alfaguara-Grup Promotor. Barcelona, 2000. A partir de 8 anys.

Jordi Sierra i Fabra, *Adormit sobre els miralls*. Traducció de Miquel Àngel Gibert. Col·lecció *Abril*. La Galera/Tàndem. Barcelona/València, 2000. A partir de 14 anys.

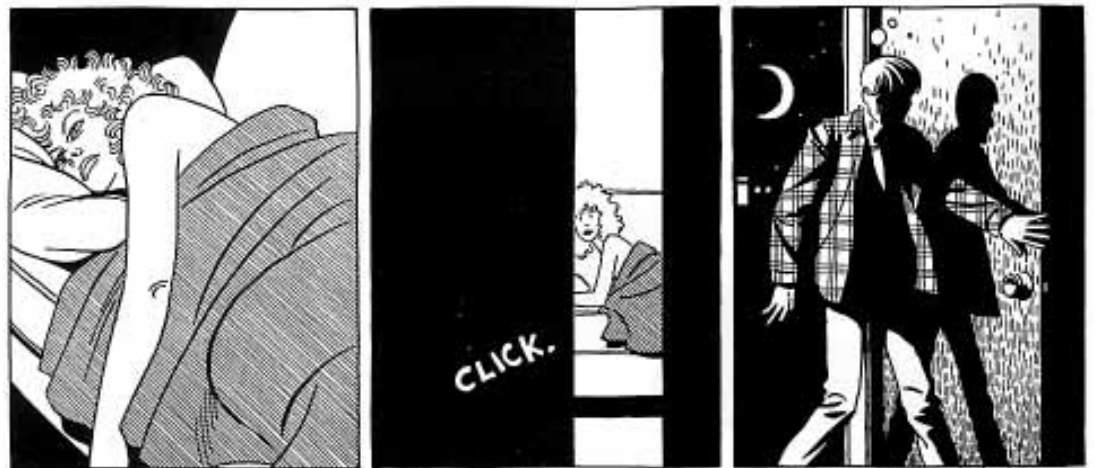

Pablo Antón Marín Estrada, *Camí sense fi*. Traducció de Maria Josep Escrivà. La Galera/Tàndem. Barcelona/València, 2000. A partir de 14 anys.

Primera narració llarga de la il·lustradora Gemma Sales, que s'explica amb un estil molt gràfic. El coixí protagonista de la història s'enlaira de cop i volta com un núvol inflat amb els somnis del petit de la casa. Uns somnis que, posteriorment, podran ser vistos amb l'ajut d'una màquina processadora d'imatges que ha inventat un veí.

El Didac té 19 anys quan descobreix que el seu avi, a qui creia mort, i del qual la família no parla mai, viu a Cuba. Anirà a buscar-lo i coneixerà la Tània, al mateix temps que descobrirà la història d'amor de la seva àvia, marcada pel temps i pel terrible secret que va canviar la seva existència.

Guanyador del II Premi Abril de Narrativa per a Joves, convocat per Editors Associats i la fundació Àmbit Cultural, d'El Corte Inglés. El protagonista, fascinat per la imatge bohèmia i aventurera del seu oncle navegant, decideix també fer-se mariner. Aviat descobrirà que l'empresa comporta molt d'esforç.

Seqüència del còmic de Jaime Hernández, 'Locas Maggie y Hopey'

Bogeries

JOSEP GÁLVEZ

CÒMIC

Jaime Hernández, *Locas Maggie y Hopey*. La Cúpula. Barcelona, 2000.

Una nova expansió del particular univers narratiu de *Locas*, l'obra de Jaime Hernández, ens arriba, amb més de deu anys de retard, amb la publicació d'aquests sis quaderns a la col·lecció *Brut*. L'evolució d'aquest autor s'ha desenvolupat amb un alt grau de com-

plicitat i paral·lelisme amb la del seu germà Beto, però també amb clares i definitòries diferències. Tots dos participen de la cultura mestissa dels immigrants mexicans als EUA i tots dos han aprofitat la sintonia entre la historieta i els elements populars d'aquesta cultura per transmetre, sense mistificacions ni justificacions, l'exacerbació de la passió i els sentiments dins d'una estructura oberta i mestissa de melodrama. Ara bé, el toc social de Beto deriva cap a l'intimisme a les historietes de Jaime, i en aquestes Mèxic no és l'escenari prefe-

rent, sinó només una referència per al col·lectiu protagonista que es concentra peculiarment dins de l'àmbit generacional dels joves. D'altra banda, l'estil gràfic, polit i elegant, de Jaime crea un àmbit narratiu específic i autònom mitjançant la invenció d'una atmosfera pròpia i intransferible. Una atmosfera que surt d'una especial combinació de costumisme i d'irrealitat, barreja en què juguen d'una funció determinant l'estètica *punkgòtica* i la melangia de la fragilitat i volatilitat del present.